

Handläggare
Åsa Härkegård
Telefon: 08-508 333 33

Till
Utbildningsnämnden
2020-09-24

Avfallsplan för Stockholm 2021-2024

Remiss från Stockholm Vatten och Avfall, dnr SVOA 20NM3

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till Stockholm Vatten och Avfall som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör

Malin Eriksson
Avdelningschef

Sammanfattning

Stockholm Vatten och Avfall har remitterat "Avfallsplan för Stockholm 2021–2024" till utbildningsnämnden för yttrande. Tyngdpunkten i planen ligger på avfall som uppkommer hos hushållen samt liknande avfall från stadens verksamheter. Planen har fyra huvudmål, där utbildningsnämndens verksamheter främst omfattas av målet att avfall från stadens verksamheter ska minska, och det avfall som ändå uppkommer ska tas om hand resurseffektivt.

Utbildningsförvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till den föreslagna avfallsplanens mål och åtgärder. Förvaltningen konstaterar att arbetet med implementering av avfallsplanen kommer ställa krav på förändrade arbetssätt såväl på skolorna som inom central förvaltning. För att nå avfallsplanens långsiktiga mål behöver skolornas arbete med sortering och hämtning underlättas. Förvaltningen vill därför betona vikten av ett stadsövergripande arbete för upphandling av hämtning av verksamhetsrelaterat avfall, inklusive farligt avfall. Förvaltningen vill även betona behovet av att serviceförvaltningen har en övergripande kompetens utifrån avfallsplanens målsättningar, i syfte att kunna bistå förvaltningar och bolag avseende kravställning i upphandlingar.

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden beslutar att godkänna och överlämna tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Bakgrund/Ärendet

Utbildningsnämnden har fått förslag till ”Avfallsplan för Stockholm 2021-2024” på remiss från Stockholm Vatten och Avfall. Syftet med avfallsplanen, som är en revidering av planen för 2017-2020, är att ha en strategi för Stockholms stads och andra aktörers arbete inom avfallsområdet. Tyngdpunkten i planen ligger på avfall som uppkommer hos hushållen samt liknande avfall från stadens verksamheter. Avfallsplanen har samma inriktning som stadens miljöprogram och klimathandlingsplan.

Avfallsplanen innehåller fyra huvudmål som anger en vision för hur det ska se ut år 2040. De fyra huvudmålen har sedan brutits ner till delmål för perioden 2021-2024. Till delmålen är åtgärder och indikatorer kopplade. Huvudmålen är följande.

1. Avfall från boende och verksamma i staden ska minska och det som ändå uppkommer ska tas om hand resurseffektivt.
2. Nedskräpningen i staden ska minska.
3. Avfallshanteringen ska anpassas till människan.
4. Avfallshantering ska vara en självklar del i stadens fysiska planering.

Utbildningsnämnden berörs främst av mål 1 och i viss mån av mål 3. Förvaltningen har valt att avgränsa synpunkter och förslag till dessa delar.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för ekonomi och styrning, i samverkan med grundskoleavdelningen och gymnasieavdelningen.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 15 september 2020. Ärendet kommer också att behandlas vid funktionshinderrådets sammanträde den 16 september 2020.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utbildningsförvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till den föreslagna avfallsplanens mål och åtgärder. Planen berör nämndens verksamhet inom en rad områden. Förvaltningen konstaterar att arbetet med implementering av avfallsplanen kommer att ställa krav på förändrade arbetssätt såväl på skolorna som inom central förvaltning. Kraven ökar också på en nära samverkan med andra nämnder och bolag för att nå målen.

Resurseffektiv hantering av avfall

Förslaget till ny avfallsplan ställer tydliga krav på avfallssortering som möjliggör materialåtervinning. Många skolor efterfrågar idag bättre möjligheter till avfallshantering och då med fokus på återvinning i olika former, till exempel källsortering samt grovsopor. När det gäller sortering av matavfall inom skolmältiden har denna under många år succesivt förbättrats genom matavfallskvarnar och insamlingskärl.

Förvaltningen menar att en effektiv avfallshantering kräver förändrade arbetsätt på många skolor, men också att lokalmässiga förutsättningar finns för en god källsortering. Det är därför angeläget att i samband med ombyggnation och nyproduktion av skolor skapa goda förutsättningar för källsortering, såväl i anslutning till skolkök som andra ytor.

Förslaget pekar tydligt på stadens fastighetsbolags ansvar för att skapa sorteringsmöjligheter för boende och verksamheter, samt informera om detta. Här vill förvaltningen lyfta en problematik kring befintliga skollokaler, som ibland har bristfälliga soputrymmen, och i vissa fall behöver byggas om för att möjliggöra en adekvat källsortering. Enligt det samverkansavtal som reglerar hyresförhållandet mellan utbildningsnämnden och SISAB räknas en ombyggnation av soputrymmen som en verksamhetsanpassning. Kostnaderna för detta kommer därför hyresföras. Förvaltningen vill understryka vikten av att nämnden tillförs medel för de eventuella ombyggnationer som krävs, för att undvika en ekonomisk prioritering av soprum framför undervisning. En annan viktig åtgärd är att tillsammans med fastighetsägaren stötta skolorna i att hitta bra lösningar för sortering i befintliga lokaler, i syfte att begränsa kostnaderna.

Hämtning av avfall för återvinning

I dag saknas en centralt upphandlad transportör av verksamhetsavfall och farligt avfall. Förvaltningens bild är att skolorna hittat lösningar på detta, men att det finns en stor variation. För att nå avfallsplanens långsiktiga mål behöver skolornas arbete med sortering och hämning underlättas. Förvaltningen vill därför betona vikten av ett stadsövergripande arbete för upphandling av hämtning av verksamhetsrelaterat avfall, inklusive farligt avfall.

Matavfall och minskat matsvinn

I förslaget till ny avfallsplan tydliggörs kravet att alla stadens verksamheter ska sortera ut sitt matavfall till biologisk behandling. Kravet är inte nytt, då kommunfullmäktige redan 2019 beslutat om obligatorisk matavfallsinsamling från och med 2021-01-01 för

verksamheter som serverar över 25 portioner per dag. Samtliga skolor omfattas därför redan av detta krav.

Förslaget tydliggör också kravet att alla stadens verksamheter ska minimera sitt matsvinn. Förvaltningen bedriver sedan flera år ett aktivt arbete kring att minimera matsvinnet, bland annat genom projektet ”Planetens mat” som omfattade såväl klimatsmarta måltider som minskat svinn. Under projektperioden för ”Planetens mat” var målet för de deltagande skolorna att tallrikssvinnet som mest fick uppgå till 30 gram/person/dag, i snitt på en vecka. Projektets erfarenheter kommer att spridas till skolorna för att öka kunskapen om hur man kan arbeta för mindre svinn och minskad klimatpåverkan från skolmåltider.

Plast och engångsartiklar

Förslaget till ny avfallsplan tar särskilt upp behovet av att undvika plastprodukter i samband med inköp, och i synnerhet engångsartiklar av plast. Förvaltningen arbetar redan i dag med att så långt det är möjligt undvika användning av plast och engångsartiklar av plast. Förvaltningen ser positivt på förslaget men vill samtidigt betona att ökade krav behöver ställas i samband med upphandlingar för att rätt produkter ska finnas tillgängliga för skolorna.

Återbruk

Förslaget anger tydligt att återbruk ska vara förstahandsalternativ i samband med införskaffande av möbler och inventarier.

Utbildningsnämnden beslutade i samband med verksamhetsplan 2020 att alla verksamheter som står inför nyanskaffning av möbler, inventarier och utrustning alltid ska kontrollera aktuellt utbud på Stocket återbruk och förvaltningens eget lager innan nyanskaffning görs. Beslut att inte återbruka ska motiveras.

Ibland behöver skolor avyttra inventarier och annat som inte lämpar sig för Stocket, men där det skulle kunna finnas en efterfrågan bland privatpersoner, företag eller föreningar för återbruk. Förvaltningen föreslår därför att även stadens verksamheter ska kunna avyttra inventarier och möbler, som inte tas emot på Stocket, till övriga återbruksverksamheter som finns och planeras i staden.

Förslaget till ny avfallsplan tar även upp en rad förslag som rör återbruk av byggmaterial och andra skrymmande produkter. Denna typ av återbruk kan ibland vara aktuell för förvaltningens verksamheter. Problemet i dag är att det saknas förvaringsmöjligheter för denna typ av produkter som ofta är

skrymmande. Staden bör därför gemensamt identifiera platser och lokaler för förvaring av skrymmande produkter och material för återbruk.

Upphandling och inköp

Upphandling och inköp är ett nyckelområde för att nå de mål som föreslås i den nya avfallsplanen. Ökade krav ställs på att upphandla återvunnet material och begagnade produkter. Förvaltningen vill betona behovet av att serviceförvaltningen har en övergripande kompetens kring dessa frågor för att kunna bistå förvaltningar och bolag avseende kravställning i upphandlingar.

Ökad kunskap om avfallsminimering

Avfallsplanens tredje delmål betonar vikten av en ökad kunskap hos stockholmarna kring avfallsfrågor. Bland de åtgärder som föreslås finns krav på att utöka kunskaper om avfallsminimering och sortering i förskola och skola.

Skolorna arbetar i dag på en rad olika sätt med att utbilda eleverna i avfallsfrågor och hållbar utveckling. Detta sker både som en del av undervisningen och med koppling till skolmåltider. Fältslabbet – Stockholms mobila naturskola, Lärande för hållbar utveckling (LHU) och olika typer av undervisningsfilmer är exempel på hur förvaltningen erbjuder stöd till skolorna kring undervisning i dessa frågor.

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter samt jämställdhetsanalys

Förvaltningen konstaterar att det i förslaget inte redovisas någon barnkonsekvens- eller jämställdhetsanalys. Då ärendet är en remiss från kommunstyrelsen har förvaltningen inte gjort någon egen bedömning av planens konsekvenser för barn eller för jämställdhet. Förvaltningen ser inga specifika aspekter att lyfta ur utbildningsförvaltningens perspektiv i en sådan analys.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden beslutar att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen, samt att beslutet justeras omedelbart med anledning av svarstiden på remissen.

Bilaga

Avfallsplan för Stockholm 2021-2024